

Plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Torfowisko Reptowo PLH320056



III spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy – luty 2021

Robert Stańko

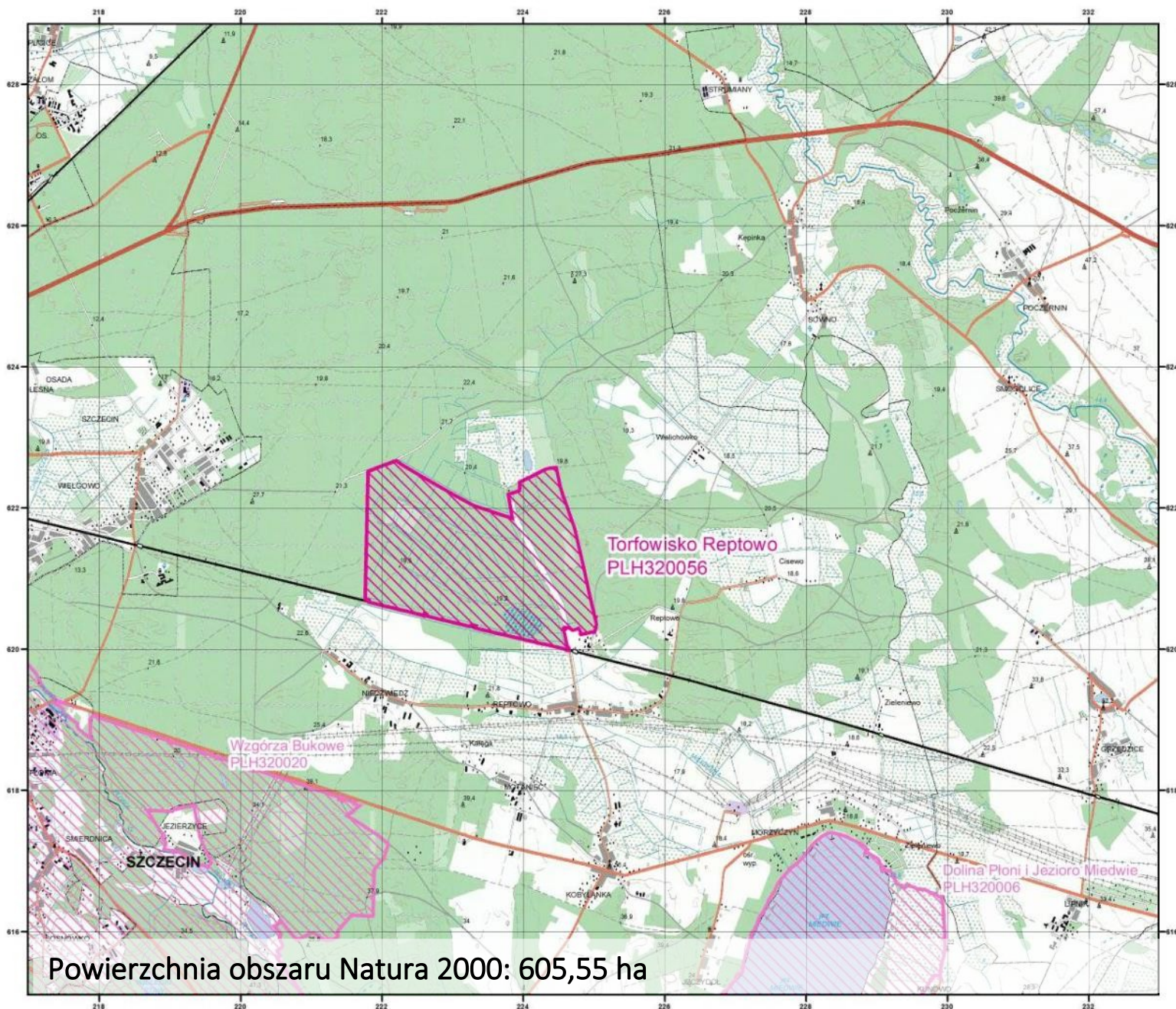


Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko



Unia Europejska
Fundusz Spójności





Powierzchnia obszaru Natura 2000: 605,55 ha

Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000

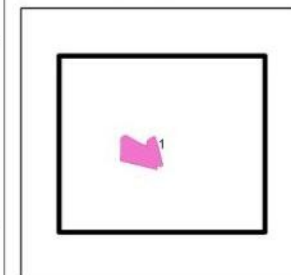


Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

PLH320056

Torfowisko Reptowo

arkusz 1/1



- specjalny obszar ochrony siedlisk
- sąsiadujący specjalny obszar ochrony siedlisk

Układ współrzędnych płaskich prostokątnych 1992
Geodezyjny układ odniesienia EUROREF-89




Podkład topograficzny: VMap Level 2
Wykonawca: Wojskowy Ośrodek Geodezji i Teledetekcji
Edycja 2002

Opracowanie: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
stan na XI 2013

Przedmiotem ochrony w obszarze wg Standardowego Formularza Danych są siedliska:

- torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji (7120)
- kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) (9190),
- bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne (91D0)

Spośród gatunków przedmiotem ochrony jest zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* (1042).

Annex I Habitat types						Site assessment			
Code	PF	NP	Cover [ha]	Cave [number]	Data quality	A B C D	A B C		
						Representativity	Relative Surface	Conservation	Global
7120 			17.08	0.00	M	B	C	C	C
9190 			2.24	0.00	M	D	-	-	-
91D0 			294.94	0.00	M	B	C	C	C

Species					Population in the site						Site assessment			
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A B C D	A B C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
I	1042	Leucorrhinia pectoralis			p				R	M	C	C	C	C

7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji

W obszarze „Torfowisko Reptowo” siedlisko 7120 pod koniec ub. wieku występowało na bardzo małej powierzchni, w zasadzie w szczątkowej postaci oraz z silnie zubożałym składem gatunków charakterystycznych dla torfowisk wysokich. Wraz z podjęciem działań ochronnych w latach 2005-2007, skierowanych na poprawę warunków hydrologicznych, jego powierzchnia zaczęła się systematycznie zwiększać. Poprawa warunków wodnych przyczyniła się do obumierania znacznej wielkości fragmentów drzewostanów sosnowych oraz ekspansji gatunków wysokotorfowiskowych. Proces ten następował bardzo szybko bowiem już w roku 2013 odnotowano liczne płaty torfowiska pozbawione drzew i porośnięte głównie wełnianką pochwowatą a także torfowcami (skład gatunkowy płatów stosunkowo ubogi co wynika z krótkiego czasu regeneracji torfowiska). W roku 2016 zaobserwowano silny spadek poziomu lustra wód gruntowych co skutkowało silnym przesuszeniem wielu płatów świeżo skolonizowanych przez wełniankę pochwowatą oraz torfowce. W trakcie prowadzonych badań monitoringowych siedlisko w obszarze w roku 2013 uzyskało ocenę złą (U2) ze względu na parametr „specyficzna struktura i funkcje”. Na ocenę wpływ miała ocena wskaźnika „obecność dobrze zachowanych płatów siedliska”. W roku 2016 w trakcie powtórzonych badań monitoringowych siedlisko uzyskało ocenę niezadowalającą (U1) – poprawa w stosunku do roku 2013 – pomimo zauważalnego pogorszenia się warunków wodnych.

Badania terenowe na potrzeby niniejszego PZO pozwoliły ocenić stan ochrony siedliska jako zły (U2). Należy dodać, że stan ten uległ znacznemu pogorszeniu w stosunku do lat 2013 i 2016. Decydujący wpływ na to miały wyjątkowo niekorzystne warunki wodne spowodowane ograniczonym działaniem wybudowanych na rowach zastawek, odwadnianiem całego kompleksu torfowiskowego na potrzeby kopalni torfu i uprawy borówki amerykańskiej oraz długotrwała susza.





Regenerujące się płaty roślinności wysokotorfowiskowej w miejscach obumarłych drzewostanów w roku 2016.



Płat z licznym udziałem wełnianki pochwowatej oraz torfowców (*Sphagnum* sp.).

~~9190 kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*)~~

9160 grąd subatlantycki *Stellario-Carpinetum*

Siedlisko obejmuje jeden niewielki płat na mineralnym wyniesieniu, od strony północnej sąsiadującym z kompleksem borów bagiennych natomiast od strony południowej linią kolejową oraz przylegającymi łąkami. W SDF płat został zakwalifikowany jako siedlisko 9190. Przez płat przebiega rów melioracyjny obecnie suchy. Siedlisko porośnięte jest jednowiekowym drzewostanem dębowym pochodzącym z nasadzeń. W drzewostanie bezwzględnie dominuje dąb szypułkowy, nielicznie występuje tu wiąz górski a na obrzeżach grab i olsza czarna. Runo wskazuje na wysoką żyzność siedliska oraz znaczącą wilgotność. Z punktu widzenia fytosocjologii nie ma możliwości jednoznacznego zakwalifikowania płatu do zespołu. Jest to zbiorowisko pośrednie, które wykształciło się w procesie grądowienia łągu. Świadczą o tym m.in.: obecność w sąsiedztwie rowu melioracyjnego oraz terenów bagiennych, w runie: obecność gatunków roślin charakterystycznych zarówno dla łągów jak też grądów. Z uwagi na niewielką powierzchnię oraz niski stopień reprezentatywności siedlisko to należy uznać za nie kwalifikujące się jako przedmiot ochrony w obszarze z oceną „D”.



9160 – grąd subatlantycki *Stellario-Carpinetum*

91D0 bory i lasy bagienne

W obszarze siedlisko pod względem zajmowanej powierzchni stanowi dominujący element. Dotychczasowe obserwacje oraz dane zawarte w PUL wskazują, że największą powierzchnię w obrębie areału siedliska zajmują brzeziny bagienne. Są to z reguły stosunkowo młode drzewostan w przeważającej części jako pierwsze pokolenie lasu na dawnym torfowisku wysokim. Drzewostany części borów i brzezin bagiennych w ostatnich latach obumarała (skutek działań ochronnych) co przyczyniło się do regeneracji otwartych torfowisk wysokich. Proces ten należy ocenić pozytywnie z uwagi na fakt, że większość drzewostanów wykształciła się w obrębie torfowiska na skutek antropogenicznych zmian. Z punktu widzenia ochrony siedlisk otwarte torfowiska wysokie powinny być traktowane priorytetowo względem powszechniej występujących borów bagiennych. Niestety pomimo znaczącego podniesienia się poziomu lustra wód gruntowych znaczna część borów i brzezin bagiennych przez ostatnie lata wykazywała oznaki silnego przesuszenia. Stąd tylko nieliczne płaty siedliska posiadają dość zróżnicowany skład gatunkowy z licznym udziałem gatunków charakterystycznych, w szczególności torfowców *Sphagnum sp.*, wełnianek *Eriophorum sp.* Nielicznie występują też charakterystyczne krzewinki np.: bagno zwyczajne czy borówka bagicenna. Na przeważającej części siedliska obserwować można silną ekspansję takich gatunków jak trzęślica modra czy gatunków z rodzaju jeżyna *Rubus sp.*

Badania terenowe na potrzeby niniejszego PZO pozwoliły ocenić stanu ochrony siedliska jako zły (U2). Należy dodać, że stan ten uległ znacznemu pogorszeniu w stosunku do lat 2013 i 2016. Decydujący wpływ na to miały wyjątkowo niekorzystne warunki wodne spowodowane ograniczonym działaniem wybudowanych na rowach zastawek, odwadnianiem całego kompleksu torfowiskowego na potrzeby kopalni torfu i uprawy borówki amerykańskiej oraz długotrwała susza.



Inicjalna postać przesuszzonej brzeziny bagiennej.



Obumarły bór bagienny.

1042 zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*

Podczas badań terenowych nie odnotowano gatunku, nie wyklucza to jednak jego występowania w terenie bowiem gatunek występował w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru.



WYNIKI PRAC TERENOWYCH: PRZEDMIOTY OCHRONY, OCENA STANU OCHRONY

Annex I Habitat types						Site assessment			
Code	PF	NP	Cover [ha]	Cave [number]	Data quality	A B C D	A B C		
						Representativity	Relative Surface	Conservation	Global
7120			17.08 44,95	0.00	M	B	C	C	C
9190			2.24 Brak siedliska w obszarze	0.00	M	D	-	-	-
91D0			294.94 359,86	0.00	M	B	C	C	C

Species					Population in the site						Site assessment			
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A B C D	A B C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
I	1042	Leucorrhinia pectoralis			p				R	M	C	C	C	C

Ocena ogólna stanu ochrony siedliska/gatunku:

7120 – zła (U2)

91D0 – zła (U2)

1042 - zła (U2)

1355 – wilk – gatunek potwierdzony w obszarze z kategorią reprezentatywności „D”

W miejscu do tej pory wskazywanym jako siedlisko 9190 stwierdzono siedlisko 9160. Z uwagi na niewielką powierzchnię oraz niski stopień reprezentatywności nadano mu cenę „D”

WYNIKI PRAC TERENOWYCH: ANALIZA ZAGROŻEŃ

Przedmiot ochrony	Zagrożenia istniejące	Zagrożenia potencjalne	Opis zagrożenia
7120 torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód (ogólnie). C01.03.02 Mechaniczne pozyskanie torfu A01 Uprawa M01.02 Susze i zmniejszanie opadów	X. Brak zagrożeń i nacisków	J02.05 Melioracje odwadniające zarówno na stanowisku jak i w jego sąsiedztwie pomimo podejmowanych działań ochronnych przyczyniają się do nadmiernego odpływu wód z obszaru torfowiska. C01.03.02 Pozyskanie torfu i bieżące odwadnianie części kompleksu torfowiskowego stanowiącego jeden wspólny i powiązany hydrologicznie ekosystem przyczynia się do pogarszania warunków wodnych całego obszaru. A01 - Uprawa (borówki amerykańskiej w sąsiedztwie, jednak w obrębie tego samego kompleksu torfowiskowego i funkcjonalnego pod względem hydrologicznym hydrologicznie) M01.02 – Susze i zmniejszanie opadów - pogłębiają niekorzystne warunki hydrologiczne wywołane działalnością człowieka.
91D0 bory i lasy bagienne	J01 Pożary i gaszenie pożarów J02.06.01 Pobór wód powierzchniowych na potrzeby rolnictwa.		J01. Powstawanie pożarów z przyczyn antropogenicznych od strony kopalni torfu, stanowiące realne zagrożenie dla gruntów leśnych i siedlisk przyrodniczych J02.06.01. Eksploatacja wód powierzchniowych w północnej części torfowiska na potrzeby nawadniania plantacji borówki amerykańskiej w zasięgu torfowisku jak i na sąsiedniej plantacji w Wielichówku

WYNIKI PRAC TERENOWYCH: ANALIZA ZAGROZEŃ

Przedmiot ochrony	Zagrożenia istniejące	Zagrożenia potencjalne	Opis zagrożenia
1042 zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	<p>J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód (ogólnie).</p> <p>C01.03.02 Mechaniczne pozyskanie torfu</p> <p>A01 Uprawa</p> <p>M01.02 Susze i zmniejszanie opadów</p> <p>J01 Pożary i gaszenie pożarów</p> <p>C01.03 Wydobywanie torfu</p> <p>J02.01.03 Wypełnienie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek</p>	<p>X. Brak zagrożeń i nacisków</p>	<p>J02.05 Melioracje odwadniające (wykonane w przeszłości) zarówno w obszarze jak i w jego sąsiedztwie pomimo podejmowanych działań ochronnych przyczyniają się do nadmiernego odpływu wód z obszaru torfowiska co pogarsza warunki siedliskowe zalotki lub je całkowicie eliminuje.</p> <p>C01.03.02 Pozyskanie torfu w sąsiedztwie obszaru i bieżące odwadnianie części kompleksu torfowiskowego stanowiącego jeden wspólny i powiązany hydrologicznie ekosystem przyczynia się do pogarszania warunków wodnych całego obszaru i co się z tym wiąże pogorszenie stanu siedliska gatunku.</p> <p>A01 - Uprawa (uprawa borówki amerykańskiej w sąsiedztwie, jednak w obrębie tego samego kompleksu torfowiskowego silnie powiązanego hydrologicznie, oraz związana z tym eksploatacja wód powierzchniowych w północnej części torfowiska na potrzeby nawadniania plantacji borówki amerykańskiej w zasięgu torfowisku jak i na sąsiedniej plantacji w Wielichówku)</p> <p>M01.02 – Susze i zmniejszanie opadów - pogłębiają niekorzystne warunki hydrologiczne wywołane działalnością człowieka.</p> <p>J01. Powstawanie pożarów z przyczyn antropogenicznych od strony kopalni torfu stanowiące realne zagrożenie dla gruntów leśnych i siedlisk przyrodniczych.</p> <p>J02.01.03 Wypełnienie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek – w ramach rekultywacji zasypywane jest siedlisko zastępcze gatunku.</p>

WYNIKI PRAC TERENOWYCH: CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
7120 torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	Poprawa wskaźnika „odpowiednie uwodnienie” ze stanu złego (U2) na niewłaściwy (U1)
91D0 bory i lasy bagienne	Poprawa wskaźnika „odpowiednie uwodnienie” ze stanu złego (U2) na niewłaściwy (U1)
1042 zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Poprawa ogólnego stanu ochrony gatunku z złego (U2) na niewłaściwy (U1) poprzez odtworzenie siedlisk właściwych dla gatunku (punktowe pogłębienie istniejących potorfi oraz poprawę warunków wodnych regenerujących się torfowisk)

Proponowane działania ochronne

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Szacunkowe koszty (w tys. zł)
Dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków				
<p>7120 torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji</p> <p>91D0 bory i lasy bagienne</p> <p>1042 zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i></p>	<p>Remont istniejącej infrastruktury technicznej służącej hamowaniu odpływu wody oraz kontynuacja monitoringu hydrologicznego. Należy dokonać remontu i odbudowy wszystkich urządzeń służących hamowaniu odpływu wody i jej retencjonowaniu wybudowanych na początku lat 2000. Dodatkowo należy część urządzeń objąć monitoringiem (stałą obserwacją za pośrednictwem np. fotopułapek, szczególnie wzdłuż uczęszczanych szlaków komunikacyjnych, w tym drogi łączącej Reptowo z plantacją borowe) w celu wykluczenia notowanych wcześniej aktów wandalizmu przyczyniających się do niszczenia wybudowanej infrastruktury. Prace należy wykonać poza sezonem lęgowym ptaków. Zadanie wykonać w pierwszych 3 latach od ustanowienia PZO. Jednocześnie należy regularnie gromadzić (odczytywać) dane z zainstalowanych w obszarze automatycznych rejestratorów poziomu lustra wód gruntowych.</p>	Istniejąca infrastruktura melioracyjna w obrębie całego torfowiska zgodnie ze wskazaną lokalizacją.	RDOŚ Szczecin w porozumieniu z Nadleśnictwem Kliniska	150,0

1042 Leucorrhinia pectoralis Zalotka większa	Zapewnienie właściwych miejsc bytowania i rozrodu zalotki oraz poprawa warunków ich hydrologicznych poprzez punktowe pogłębienie /wykopanie pięciu zbiorników wodnych o powierzchni około 3 arów (każdy) i głębokości 70-100 cm, oraz blokowanie odpływu wody w okolicznych rowach melioracyjnych za pomocą pozyskanego materiału. Zadanie wykonać poza sezonem lęgowym ptaków, w pierwszych 3 latach obowiązywania PZO	10-14-1-11-724 -a 10-14-1-11-724 -b 10-14-1-11-724 -c 10-14-1-11-724A -c 10-14-1-11-723A -a 10-14-1-11-723A -b 10-14-1-11-722 -b 10-14-1-11-723 -a Zgodnie z załączonymi danymi GIS	RDOŚ Szczecin	50,0
7120 torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	W piątym roku obowiązywania PZO ocenić stopień zarośnięcia siedliska przez drzewa i krzewy. W zależności od potrzeb wykonać zabieg usuwania nalotów i odrośli brzozy. Wycięte drzewka wywieźć poza obszar płatów siedlisk. Część biomasy można wykorzystać do likwidacji rowów melioracyjnych znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska.	10-14-1-11-724 –a na pow. 11,5 ha	RDOŚ Szczecin	25,0

Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych

7120 torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	Monitoring siediska w oparciu o metodykę GIOŚ. Termin realizacji: w 5 i 10 roku obowiązywania planu.	Reptowo IV (r10, r11, r12) Reptowo 2 (r45, r46, r47)	RDOŚ Szczecin	2,0
91D0 bory i lasy bagienne	Monitoring siediska w oparciu o metodykę GIOŚ. Termin realizacji: w 5 i 10 roku obowiązywania planu.	Reptowo VIII Reptowo X Reptowo XI	RDOŚ Szczecin	3,0
1042 Leucorrhinia pectoralis Zalotka większa	Monitoring siediska w oparciu o metodykę GIOŚ. Termin realizacji: w 5 i 10 roku obowiązywania planu.	10-14-1-11-724 -a 10-14-1-11-723A -a	RDOŚ Szczecin	2,0

**Plan zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000
Torfowisko Reptowo PLH320056
w woj. zachodniopomorskim**

Lokalizacja działań ochronnych

Skala 1:10 000

Układ współrzędnych: PL-1992

Ortofotomapa: Główny Urząd
Geodezji i Kartografii

Mapa Województwa: Główny Urząd
Geodezji i Kartografii



Legenda



- granica obszaru Natura 2000 Torfowisko Reptowo PLH320056

Działania ochronne:



Remont istniejącej infrastruktury technicznej służącej hamowaniu odpływu wody oraz kontynuacja monitoringu hydrologicznego.



Zapew. właściwych miejsc byt. i rozrodu zalotki oraz poprawa war. hydrolog. poprzez punkt. pogłębienie /wykopanie 5 zb. wod. o pow. ok. 3 arów (każdy) i gł. 70-100 cm



Zapew. właściwych miejsc byt. i rozrodu zalotki oraz poprawa war. hydrolog. poprzez blokow. odpływu wody w okolicznych rowach melior. za pomocą pozysk. materiału



Prowadzenie regul. kontroli w zakresie przestrzegania war. określ. w stosownym pozwoleniu wodno-prawnym poboru wody do nawadn. plantacji borówek pozost. w sąsiedztwie obszaru.



Remont istniejącej infrastruktury technicznej służącej hamowaniu odpływu wody oraz kontynuacja monitoringu hydrologicznego.



W piątym roku obow. PZO ocenić stop. zarośn. siedl. przez drzewa i krzewy. W zależności od potrzeb wykonać zabieg usuw. nalożów i odrośli brzozy.

Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych

L.p.	Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
L.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobylanka Uchwała Nr XXXV/216/13 Rady Gminy Kobylanka z dnia 11 lipca 2013 r. UCHWAŁA NR XLVIII/344/18 RADY GMINY KOBYLANKA z dnia 18 października 2018 r. w sprawie aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobylanka oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	<p>W studium wprowadzić zapis w brzmieniu: w granicach obszaru Natura 2000 Torfowisko Reptowo i otaczających go terenów stanowiących integralną część złoża torfowego na którym wyznaczono obszar Natura 2000 zabrania się:</p> <ul style="list-style-type: none">- pozyskania torfu,- poboru wód powierzchniowych,- zmiany stosunków wodnych z wyłączeniem działań służących podnoszeniu poziomu lustra wód gruntowych oraz hamowaniu nadmiernego odpływu wody z torfowisk oraz innych działań wynikających z potrzeb związanych z ochroną przyrody a w szczególności siedlisk i gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Torfowisko Reptowo,- budowy nowych i konserwacji istniejących rowów melioracyjnych,- budowy jakiegokolwiek infrastruktury technicznej przyczyniającej się do odwadniania kompleksu torfowiskowego na którym zlokalizowany jest obszar Natura 2000.



Propozycja zmiany granicy obszaru

Powiększenie obszaru Natura 2000 o oddz. 719A o pow. 19,26 ha, który stanowi integralną część gruntów leśnych Torfowiska Reptowo. Tak jak oddz. 718A jest najdalej na północ wysuniętym fragmentem torfowiska pozostającym w zasobach Nadleśnictwa Kliniska. Oddz. 719A posiada nawet większe walory przyrodnicze od oddz. 718A ze względu choćby na występujące siedlisko przyrodnicze 91D0 oraz duże płaty widłaka jałowcowatego. Włączenie gruntu do obszaru umożliwi również w ramach działań na obszarze naturowym, objęcie pracami remontowymi znajdującej się tam regulowanej zastawki piętrzącej.





DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ



Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko



GENERAŁNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA



REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W SZCZECINIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

